

V letu 1980 bomo zaključili srednjeročno obdobje 1976 – 1980 in na podlagi analize za I. polletje ter ocene za leto 1980 vključno z vsemi analitičnimi podatki za leta nazaj, opredelili smerice družbenega razvoja za naslednje plansko obdobje 1981 – 1985.

Da bi dosegli ta cilj, smo povabili vse nosilce planiranja v občini, da nam poleg poročila o uresničevanju družbenega plana za I. polletje 1980, posredujejo tudi informacijo o uresničevanju družbenega plana občine za celotno obdobje 1976 – 1980, vključno tudi drugo polovico leta 1980.

Tako predstavljeno poročilo o uresničevanju družbenega plana je sestavljeno iz 3 delov:

- globalni prikaz dosedanjih gospodarskih gibanj v letih 1976, 1977, 1978 in 1979,
- informacija o neizvršenih nalogah, ki so bile sprejete z DRUŽBENIM PLANOM OBČINE LJUBLJANA–ŠIŠKA 1976 – 1980 po področjih posameznih dejavnosti,
- poročilo o izvršenih nalogah sprejetih s SMERNICAMI ZA URESNIČEVANJE DRUŽBENEGA PLANA OBČINE LJUBLJANA–ŠIŠKA ZA OBDOBJE 1976 – 1980 V LETU 1980 – V PRVEM POLLETJU 1980 ter Z OCENO DO KONCA LETA 1980.

GLOBALNI PRIKAZ DOSEDANJIH GOSPODARSKIH GIBANJ V LETU 1976, 1977, 1978 in 1979

LETO 1976

Značilno za gospodarski razvoj v letu 1976 je bilo poslovanje po spremenjenih gospodarskih predpisih, zlasti v pogledu poravnave medsebojnih obveznosti in ugotavljanja celotnega dohodka (plačana realizacija) s ciljem odprave porabe dohodka v naprej kot osnovnega povzročitelja inflacijskih gibanj. Rezultati kažejo, da je bilo doseženo ugodno izboljšanje likvidnosti, zmanjšana je bila neplačana realizacija, izboljšano je bilo razmerje med izvozom in uvozom. Poleg izredno težkih poslovnih in gospodarsko-ekonomskih problemov v borbi za stabilizacijo in protiinflacijske ukrepe so delavci v združenem delu reševali v letu 1976 tudi vrsto izredno zahtevnih nalog na področju samoupravnega družbenega planiranja in finančnih tokov družbene reprodukcije.

V letu 1976 se odražajo problemi in tendence, kakor tudi protislovja iz preteklih let, kar vse je imelo vpliv na dinamiko gospodarske aktivnosti. Dodatno je v letu 1976 vplivalo na stagnacijo gospodarske rasti nezadostno povpraševanje na domačem trgu, zaradi česar so bile slabše izkoriščene proizvodne zmogljivosti. Le-te se niso mogle v tako kratkem času prilagoditi spremembam povpraševanja na tujih tržiščih.

Nižja gospodarska rast v letu 1976 je vplivala na postopno zmanjševanje obsega novega zaposlovanja in na porast produktivnosti dela. Kljub temu pa so se realni osebni dohodki dvignili.

Izvozna dejavnost organizacij združenega dela je v letu 1976 pokazala določene pomanjkljivosti. Izvoznike je oteževala na zunanem, predvsem na konvertibilnem trgu še vedno razdrobljenost v nastopanju in slaba proučenost mednarodnega trga. To se je med letom pokazalo predvsem v obdobju zasičenosti domačega trga. Uvoz se je v letu 1976 reguliral z administrativnimi ukrepi politike gospodarske stabilizacije. Razmerje med izvozom in uvozom je bilo pozitivno. Nebistveno, vendar že zaznavno, se je pričela spreminjati regionalna struktura neskladnosti med izvozom in uvozom, saj je uvoz iz socialističnih dežel dosegel 9,1 % celotnega uvoza. Ostalih 90,9 % uvoza reprodukcijskega materiala in opreme pa je bilo iz zahodnih držav.

Na področju investicijske porabe je bil zastoj v letu 1976 večji, kot se je predvidevalo, kar dokazuje, da se je gospodarstvo v letu 1976 na področju investiranja previdno obnašalo, predvsem glede na težko obvladovanje gospodarske situacije in ob uveljavljanju sistemskih ukrepov in glede na odsotnost kvalitetnih programov, usklajenih s kriteriji gospodarskega razvoja, vsebovanih v osnovah o planih družbenega razvoja.

Dve tretjini investicij v letu 1976 je gospodarstvo namenilo izboljšanju in obnovi opreme, kar naj bi se odrazilo v modernizaciji in avtomatizaciji proizvodnje in v večji produktivnosti dela. Ostala vlaganja v osnovna sredstva pa predstavljajo investicije v razširitev, rekonstrukcijo in modernizacijo proizvodnje.

Te investicije pa ne prinašajo strukturnih in kvalitetnih sprememb v gospodarstvu, ker smo predvideli (v obdobju 1976 – 1980), da bo gospodarska rast temeljila na kvalitetnih premikih v strukturi gospodarstva – na kapitalno intenzivnih naložbah.

LETO 1977

Gospodarska gibanja v letu 1977 presegajo planska predvidevanja, vendar nekateri kazalci niso ugodni za doseganja stabilnega in dolgoročnega planskega razvoja.

Za leto 1977 lahko ugotovimo:

- premajhen porast izvoza, ki ne dosega planskih predvidevanj,
- močno povečanje uvoza,
- prehitra rast osebnih dohodkov.

Rast družbenega proizvoda v letu 1977 je bila dokaj ugodna. Zaposlovanje je naraščalo v skladu s predvidevanji. Umirjeno je bilo v področjih, ki zaposlujejo največje število delavcev (industrija, promet, trgovina), v ostalih področjih pa je naraščalo hitreje od povprečne stopnje rasti za gospodarstvo občine. Nad predvidevanji pa so se dvignili realni osebni dohodki in produktivnost.

V letu 1977 so se na področju zunanjetrgovinske menjave razmerja poslabšala. Medtem, ko je bilo v letu 1976 ob ugodni rasti izvoza in upadanju uvoza (predvsem z administrativnimi ukrepi) doseženo pokritje uvoza blaga z izvozom, pa se je v globalu to pokritje v letu 1977 iz meseca v mesec zmanjševalo. Uspehi v letu 1976 so bili le kratkokratne narave in tako so v letu 1977 še vedno prisotni globlji vzroki za preskormno izvozno usmerjenost gospodarstva in njegovo preveliko odvisnost od uvoza repromateriala, surovin in delno opreme. Rezultati zunanjetrgovinske menjave v letu 1977 so mnogo slabši in so odstopanja od družbenega plana velika. Ob tem pa je treba poudariti, da so se razmerja med uvoznimi in izvoznimi cenami v letu 1977 ponovno poslabšala ter vplivala na rezultate in zunanjetrgovinsko menjavo.

V regionalni usmerjenosti blagovne menjave so se še vedno zadrževali uvozni in izvozni tokovi z razvitimi zahodnimi državami. Blagovna menjava s socialističnimi državami se je povečala, vendar pa je bila pod planskimi predvidevanji. Delno se je povečal izvoz v dežele v razvoju, medtem ko uvoznih možnosti iz teh dežel še nismo izkoristili v celoti. Očitno je torej, da niso bili doseženi bistveni premiki v kvalitetni preobrazbi gospodarstva v smislu trajnejše in večje usmeritve v izvoz in v zmanjševanje odvisnosti od uvoza.

Organizacije združenega dela so v letu 1977 predvsem vlagale v modernizacijo in zamenjavo opreme, v razširitev spremljajočih objektov in dejavnosti ter v priprave projektov za nove investicije v naslednjem letu.

Tudi v letu 1977 upada delež lastnih sredstev v TOZD in OZD v investiranju, povečuje pa se delež bančnih kreditov. V sistemu družbene reprodukcije še vedno prevladujejo kasične oblike zbiranja sredstev in kreditiranja, prepočasno se uveljavljajo skupna vlaganja ter združevanje dela in sredstev na osnovah medsebojne dohodkovne povezanosti in odvisnosti. Poleg nepripravljenosti s projekti je to velika ovira hitrejše investicijske aktivnosti.

LETO 1978

Za leto 1978 je značilna razgibana gospodarska aktivnost ob prisotnosti vseh negativnih pojavov, ki nas spremljajo iz obdobja v obdobje: stopnje rasti cen so višje od dogovorjenih, problemi mednarodne menjave še vedno niso rešeni.

Rast družbenega proizvoda v letu 1978 je bila dokaj ugodna, saj je presegla planska predvidevanja. Zaposlovanje je v celoti naraščalo nad predvidevanji, vendar se je na območju občine število zaposlenih povečalo le za 2,6 %, kar je pod planskimi predvidevanji.

Realni osebni dohodki so kljub zvišanju cen življenjskim stroškom porastli za 2,3 %, vendar so pod predvidevanji za leto 1978. Rezultati zunanjetrgovinske menjave v letu 1978 se izboljšujejo v primerjavi z letom 1977. Realizacija izvoza proizvodov in storitev se giblje nad predvidevanji, kljub težavam, ki jih imajo organizacije združenega dela zaradi povečane ponudbe proizvodov konkurenčnih proizvajalcev iz drugih republik ter zaradi neugodne ponudbe cen na tujem trgu. Pri uvozu pa so težave predvsem v pomanjkanju deviznih sredstev in v prepočasnem reševanju uvoznih postopkov.

Regionalna struktura izvoza se spreminja v korist vzhodnoevropskih držav s 50,0 % in držav v razvoju s 12,3 %, medtem ko se izvoz v zahodne države zmanjšuje in znaša v strukturi 37,2 %. V strukturi izvoza prevladuje blago široke potrošnje z 38,0 %, slede višje oblike menjave z 24,6 %, na tretjem mestu je repromaterial, surovine in rezervni deli za tekoče vzdrževanje z 19,0 %.

Znatno se je v letu 1978 povečal uvoz, kar pa je delno posledica drugačnega zajemanja podatkov. Poleg uvoza repromateriala, surovin in rezervnih delov za tekoče vzdrževanje je upoštevan tudi uvoz investicijske opreme in rezervnih delov za investicijsko vzdrževanje, kar predstavlja 11,1 % celotnega uvoza.

Pri uvozu prevladuje uvoz repromateriala, surovin in rezervnih delov za tehnično vzdrževanje s 86,8 %, na drugem mestu so oprema, rezervni deli za investicijsko vzdrževanje, medtem ko so višje oblike menjave in storitve le minimalno realizirane. Uvoza blaga široke potrošnje pa v letu 1978 sploh ni bilo.

Visoka udeležba uvoza repromateriala, surovin in rezervnih delov za tehnično vzdrževanje obremenjujejo našo odvisnost od uvoza, to pa pomeni, da se bodo morale naše OZD preusmeriti na uporabo domačih surovin in repromateriala ter na združevanje dela in sredstev z domačimi proizvajalci v naši in v drugih republikah. Regionalna struktura uvoza se v letu 1978 ni bistveno spremenila. Uvoženo je bilo le 10,2 % iz vzhodnoevropskih držav, kar 88,1 % iz zahodnih držav, medtem ko je uvoz iz držav v razvoju le minimalen z 1,7 %.

Tako kot v letu 1977 so organizacije združenega dela tudi v letu 1978 vlagale predvsem v razširitev, rekonstrukcijo in modernizacijo opreme in le slabo četrtno v graditev novih zmogljivosti. Po virih financiranja še vedno prevladujejo tuja sredstva, prepočasi pa se uveljavljajo skupna vlaganja ter združevanje dela in sredstev.

LETO 1979

Osrednji problem našega gospodarstva v letu 1979 je bila inflacija in s tem nestabilnost. Pri takem porastu cen nam ni uspelo ustaliti gospodarskih tokov, nasprotno, višje cene surovin, velik pritisk finalne porabe in nezadovoljiva preskrba z repromaterialom zaradi uvoznih restrikcij, so vzpodbudili rast cen preko vseh ovir.

Za leto 1979 ugotavljamo, da so rezultati gospodarstva občine ugodnejši, kot bi sicer, glede na vse okoliščine, pričakovali, predvsem glede na težave v preskrbi z uvoženimi surovinami, ki so v največji meri prizadele bazično kemično industrijo.

Če pregledamo izračun realnih stopenj doseganja ciljev v letu 1979, potem moramo poudariti, da se z rastjo družbenega proizvoda v višini 5,2 % vgrajuje rast družbene produktivnosti dela (2,9 %) s skoraj planiranim razmerjem 60 %. Če ob tem dodamo, da se realna rast osebnih dohodkov realizira izpod planirane stopnje 3 % lahko ugotovimo pravilno usmerjenost gospodarstva občine v pogledu ustvarjanja dohodka.

Zadolžitve, ki smo jih sprejeli s tem, da povečujemo izvoz, smo sicer izvršili pozitivno. Realna stopnja izvoza je več kot za eno tretjino presežena, dočim je pri uvozu še vedno premočno prisotna plinifikacija SRS, ki povečuje občinsko stopnjo uvoza. Brez te postavke pokrivamo izvoz v celoti in dosegamo presežek 36,8 %. Usmerjenost blagovne menjave po skupinah držav se je spremenila v korist držav v razvoju, saj pripada v strukturi izvoza 26,9 % delež državam v razvoju, medtem ko je pri uvozu le 1,7 % delež. Tudi z vzhodnoevropskimi državami imamo v letu 1979 pozitivno zunanjetrgovinsko bilanco. Izvoz v vzhodnoevropske je za 72,8 % večji od uvoza iz teh držav. Še vedno pa je pretežni del zunanjetrgovinske menjave usmerjen v zahodne države, še zlasti uvoz, saj je uvoz iz teh držav kar za 2,7 krat večji od izvoza v te države. Ob zaostajanju izvozne dinاميke za uvozno, pomeni takšna usmerjenost predvsem povečanje zunanjetrgovinskega primanjkljaja z razvitimi državami.

Na območju občine je bilo v letu 1979 evidentiranih 1.217.581 tisoč din plačil za investicije.

V Smernicah uresničevanja družbenega plana občine Ljubljana-Siška v letu 1979 smo po predvidevanjih OZD glede investicijske porabe 1979 planirali, da bodo OZD gospodarstva vložila v osnovna 3.253.000 tisoč din. Vsled zaostrene gospodarske situacije je načrtovana višina dosežena le 37,4 %.

	Plan 1976- 1980	S m e r n i c e					R e a l i z a c .					Ocena 1980
		1976	1977	1978	1979	1980	1976	1977	1978	1979		
Družbeni proizvod	6	6	7	8	7	4	5,1	8,8	8,9	5,2		4,0
Zaposl.	3	3	2,8	2,8	3,2	1,6	1,7	2,2	3,7	2,3		1,6
Produkt.	3	3	4,2	5,2	3,8	2,4	3,4	6,6	5,2	2,9		2,4
Osebnih dohodki	2	2	2	4	3	3	3,7	3,7	2,3	2,7		2,6
Izvoz	13,2	13,2	10	10	10	6	6,2	1,8	46,4	35,7		6,0
Uvoz	12,3	12,3	6	0	6	1	3,5	14,0	50,0	45,9		1,0

I. GOSPODARSTVO

POČILO O URESNIČEVANJU DRUŽBENEGA PLANA V PRVEM POLLETJU 1980 S PODROČJA GOSPODARSTVA TER OCENA DO KONCA LETA 1980:

S SMERNICAMI ZA URESNIČEVANJE DRUŽBENEGA PLANA 1976 - 1980 V LETU 1980 smo za razliko od prejšnjih let zmanjšali nekatere globalne kazalce rasti spričo dejstev, da je bilo z ukrepi za stabilizacijo ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA predvidena težja realizacija zastavljenih ciljev kot sicer.

Tako smo rast realnega družbenega proizvoda zmanjšali za 1,2 poena, stopnjo rasti zaposlovanja za polovico v primerjavi z letom 1979, medtem ko smo rast družbene produktivnosti dela podredili novim pogojem rasti družbenega proizvoda, vendar pa jo predvideli z deležem 60 % v rasti družbenega proizvoda.

Ko ugotavljamo za prvo polletje sprejete in primerjamo realizacijo globalnih usmeritev, potem lahko ugotovimo predvsem naslednje:

- gospodarstvo občine je kljub težavam, ki so se pojavile v prvem tromesečju leta 1980 zaradi nejasnosti na področju zunanjetrgovinske menjave glede na težave pri uvozu reprodukcijskega materiala itd., s produktivnim gospodarjenjem zaključilo I. polovico leta 1980 s planiranim realnim družbenim proizvodom, oz. je ta celo presežen. Bolj

pomembno dejstvo pa je, da je rast zaposlovanja (t. j. število zaposlenih v prvem polletju 1980 v primerjavi z istim obdobjem lani) bila nižja od planirane s čemer se je rast družbene produktivnosti dela realizirala celo višje kot smo načrtovali;

- dejavnost na področju kmetijstva, za katero imamo na razpolago ustrezne podatke, je bila realizirana v višini planirane stopnje. S tem lahko ugotovimo, da se kmetijstvo, kot organska povezava v celotno industrijo v sistemu družbenega razvoja ne odvija več stihijno, ampak se že čutijo vplivi organiziranega poseganja v okviru samoupravnih interesnih skupnosti, ki ga vodita;
- največja pozornost vseh subjektov družbenega planiranja, kakor tudi družbenopolitičnih organizacij v občini, je bila nedvomno posvečena področju zunanje-trgovinske menjave. Če upoštevamo, da smo izvoz planirali po stopnji 6, dosegli pa skoraj 5 x višjo stopnjo izvoza, smo s tem v celoti pokrili uvoz občinskega gospodarstva in ga celo presegli, čeprav nam je v letu 1980 plinifikacija SR Slovenije, ki bremeni občinsko gospodarstvo, fiktivno zmanjšala izvozna prizadevanja. Vendar ne moremo mimo pozitivne ocene, ki jo zasluži občinsko gospodarstvo, zlasti pa organizacije združenega dela, ki so izvozno usmerjene, da so vse svoje napore združili v dosegu tako pozitivnih rezultatov,
- če ob tem analiziramo tudi realizacijo vseh oblik porabe (investicijo, osebno, skupno in splošno) lahko ugotavljamo, da